

М. В. Васильєва, М. О. Сємко

**Методичні рекомендації до написання курсових робіт
з дисципліни «ПРАВОЗНАВСТВО»**

Харків – 2021

Автори:

М. В. Васильєва, М. О. Сємко

Рецензент:

Новіков М. М. – к.ю.н., доцент кафедри професійних та спеціальних дисциплін Херсонського факультету ОДУВС

Васильєва М. В.

В 19 Методичні рекомендації до написання курсових робіт з дисципліни «Правознавство» / Васильєва М. В., Сємко М. О. – Харків : Форт, 2021. – 28 с.

Методичні рекомендації містять методику написання й основні вимоги до оформлення курсової роботи, послідовність рецензування та захисту, критерії оцінювання знань студента під час виконання та захисту курсової роботи. Рекомендовано для студентів денної, заочної та дистанційної форми навчання.

УДК 34:378.091.33-027.22](076)

© М. В. Васильєва, М. О. Сємко, 2021

ЗМІСТ

Вступ.....	4
Загальні положення.....	5
Етапи виконання курсової роботи.....	6
Правила оформлення курсової роботи	7
Структура та зміст курсової роботи.....	12
Перевірка та захист курсових робіт	14
Теми курсових робіт з дисципліни «Правознавство»	19
Додатки:	
Додаток А.....	23
Додаток Б	2
Додаток В.....	

Вступ

Курсова робота з правознавства виконується з метою закріплення, удосконалення і узагальнення знань, одержаних студентом в освітньому процесі. Тематика курсових робіт повинна відповідати актуальним проблемам навчальної дисципліни. Правознавство – систематизований комплекс узагальнених знань про державу і право, окремі галузі права та їх взаємозв'язок і розвиток.

Виконуючи курсову роботу, студенти використовують сучасні наукові методи, самостійно досліджують окремі юридичні проблеми, звертаючись до нормативно-правових актів, набувають навичок їх правильного розуміння та тлумачення, вчать аналізувати наукову та навчальну літературу, критично оцінювати її, дискутувати з авторами статей, висловлювати власні думки, робити правильні наукові теоретичні та практичні висновки.

Мета курсової роботи – розкрити та показати знання з обраної теми, вміти самостійно працювати з літературою, проводити аналіз наукових концепцій та узагальнювати дані практики, характеризувати проблеми та недоліки нормативного регулювання, формулювати власні доведені висновки і пропозиції.

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

До написання курсової роботи висуваються такі загальні вимоги:

1. Курсову роботу студенти виконують згідно з навчальним планом. Перед виконанням письмової роботи студент повинен уважно ознайомитися з тематикою робіт запропонованих викладачами кафедри, що були затверджені на засіданні кафедри. Студентам надається право обирати тему з даного списку.

2. Назва курсової роботи має відповідати обраній спеціальності (спеціалізації), дисципліні, з якої вона пишеться та суті наукової проблеми (завдання), підтверджувати мету дослідження.

3. Курсова робота виконується українською мовою.

4. Курсова робота допускається до захисту тільки за наявності позитивної оцінки викладача, який перевіряв роботу та після перевірки на автентичність, якщо оригінальність тексту становить не менше 30 % .

ЕТАПИ ВИКОНАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Головні етапи виконання курсової роботи:

1. Вибір теми та обґрунтування. Тему курсової роботи студент вибирає самостійно за допомогою рекомендованого кафедрою переліку, з урахуванням проблематики, яка найповніше відповідає його навчально-науковим інтересам і здібностям, виконуючи при цьому поради керівника.

2. Підбір матеріалу за темою дослідження. Слід зазначити, що до кожної теми курсової роботи є перелік літератури та джерел, але даний перелік необхідно доповнити літературою, яку ви знайшли самостійно.

Наступна дія – пошук та вивчення літератури – ознайомлення з основними науковими джерелами з вибраної теми.

Наукові джерела можна розділити на такі види:

- монографія;
- автореферат;
- дисертація;
- збірник наукових праць;
- матеріали наукової конференції,

- тези доповідей наукової конференції;

- науково-популярне видання тощо.

3. Формування мети та завдань дослідження, предмету, об'єкту, наукової концепції теми, провідних ідей.

4. Написання та друк тексту курсової роботи з дотриманням вимог щодо її оформлення (Додаток В).

5. Перевірка роботи та підготовка викладачем рецензії на курсову роботу.

6. Захист курсової роботи відповідно до затвердженого розкладу.

ПРАВИЛА ОФОРМЛЕННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

1. Робота виконується на комп'ютері, відповідно до таких вимог:

формат аркушу – А4 (210 x 297), шрифт – Times New Roman, розміром 14

кеглів, інтервал – 1,5; поля: зліва – 30 мм, справа – 10 мм, зверху та знизу – 20 мм.

2. Загальний обсяг курсової роботи 25-30 сторінок друкованого тексту.

3. Заголовки структурних частин роботи (ЗМІСТ, ВСТУП, РОЗДІЛИ та їх назви, ВИСНОВКИ, СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ, ДОДАТКИ) друкуються великими літерами по центру. Заголовки параграфів друкуються маленькими літерами з абзацного відступу. Крапка в кінці заголовка не ставиться. Якщо заголовок складається з двох або більше речень, вони розділяються крапкою. Відстань між заголовком та текстом повинна дорівнювати 2-3 інтервали.

4. Кожна із зазначених структурних частин курсової роботи починається з нової сторінки. Додатки дозволяється виконувати другим способом, ніж інші структурні елементи.

Сторінки курсової роботи слід нумерувати арабськими цифрами, дотримуючись наскрізної нумерації впродовж усього тексту. Номер сторінки проставляють у правому верхньому куті. Першою сторінкою є титульний аркуш, який включають до загальної нумерації, але на ньому номер сторінки не проставляється. заповнюється за певними правилами відповідно до назви рядків. Наступні сторінки нумерують за загальним правилом.

Форму титульного листа наведено в додатку А.

Такі структурні частини курсової роботи, як зміст (план), вступ, висновки, список використаних джерел, не мають порядкового номера. Номер розділу в тексті ставиться після слова Розподіл тексту курсової роботи на більш великі частини (розділи та підрозділи) повинен здійснюватися в залежності від складу тих понять, які розглядаються. При цьому кожна частина повинна мати логічну закінченість. Заголовки розділів і підрозділів роботи повинні повністю відображати зміст тексту. Розділ (після номера крапка не ставиться), потім з нового рядка друкується заголовок розділу. Параграфи (підрозділи) нумеруються в межах розділу і у тому ж рядку наводиться заголовок параграфу.

1. Таблиці подаються після тексту або на наступній сторінці та потребують аналізу. Ілюстрації й таблиці, розміщені на окремих сторінках, включають до загальної нумерації сторінок роботи.

2. Література, яка включається до такого списку, або інше джерело має відображення в тексті курсової роботи. Не слід включати до бібліографічного списку ті джерела, на які немає посилань у роботі і які фактично не були використані. Перелік використаних джерел – у курсовій роботі має налічувати не менше 35 назв.

3. У тексті курсової роботи мають бути посилання на джерела інформації. Дані посилання дають змогу відшукати документи, перевірити правильність їх цитування. Посилатися слід на останні видання публікацій. На більш ранні видання можна посилатися лише в тих випадках, коли наявний у них матеріал не входить до останнього видання.

Якщо використовуються відомості з джерел з великою кількістю сторінок, у посиланні необхідно точно вказати номер конкретної сторінки (чи номери сторінок). Оформлення посилання в тексті на джерела інформації: у квадратних дужках наводять порядковий номер зі списку літератури, наприклад, «... у працях [1–3]...». Цитати подаються мовою оригіналу. Після цитати в тексті ставиться в квадратних дужках порядковий номер використаного джерела за списком літератури та сторінка: [11, с.7].

Їх назви є заголовками цих структурних елементів. Кожний розділ повинен мати назву.

Заголовки усіх вище зазначених структурних частин роботи і найменування розділів розташовують посередині рядка,

виконують великими літерами без крапки в кінці, не підкреслюючи. Над назвами розділів посередині рядка великими літерами треба вказати слово «РОЗДІЛ» і номер відповідного розділу. Цифру, що вказує на порядковий номер розділу, ставлять після слова «РОЗДІЛ», наприклад, «РОЗДІЛ 1.», «РОЗДІЛ 2.» тощо.

Переносити частини слів у заголовках указаних структурних елементів, назвах розділів не дозволяється. Кожну із зазначених структурних частин, у тому числі й кожний розділ роботи, починають з нової сторінки.

Заголовки підрозділів, а також пунктів, якщо вони є, слід починати з абзацного відступу (після цифр відповідного порядкового номера), виконувати малими літерами, крім першої великої, не підкреслюючи, без крапки в кінці. Відстань між заголовком і наступним чи попереднім текстом має становити за комп'ютерного способу два вільних рядки. Відстань між рядками заголовка має бути такою самою, як у тексті. Після назви підрозділу, пункту в нижній частині сторінки має бути щонайменше два рядки тексту.

Пункти мають порядкову нумерацію в межах кожного розділу та підрозділу. Номер пункту складається із номерів розділу, підрозділу та порядкового номера пункту, відокремлених крапкою. У кінці номера пункту також ставлять крапку, наприклад, «1.2.1.» (перший пункт другого підрозділу першого розділу), «1.2.2.» (другий пункт другого підрозділу першого розділу) тощо.

СТРУКТУРА ТА ЗМІСТ КУРСОВОЇ РОБОТИ

За своєю структурою курсова робота складається з:

- титульного аркуша;
- змісту;
- вступу;
- основної частини (розділів, поділених на підрозділи);
- висновків;
- списку використаних джерел;
- додатків.

Кожна структурна частина роботи (за винятком підрозділів) починається з нової сторінки.

Титульний аркуш оформлюється відповідно до встановлених вимог. На ньому вказується офіційна назва навчального закладу та кафедри, на якій виконана робота; прізвище, ім'я та по батькові автора; тема наукової роботи; прізвище, ім'я та по батькові, науковий ступінь, вчене звання наукового керівника; вказівки про допуск роботи до захисту, дату захисту та отриману оцінку; місто та рік написання роботи (*Додаток А*).

Зміст. Зміст є основою курсової роботи, його студент складає самостійно, але обов'язково погоджує з керівником курсової роботи. Містить найменування та номери початкових сторінок усіх

структурних частин роботи, а саме: вступу, розділів, підрозділів, висновків, списку використаних джерел, додатків (*Додаток Б*).

Вступ. У вступі розкривається актуальність і стан розробки проблеми, наводиться обґрунтування необхідності проведення дослідження та інші дані до курсової роботи в такій послідовності.

Актуальність теми дослідження: що обумовило вибір саме цієї теми, чим визначається актуальність. Вказують науковців, які зробили вагомий внесок у дослідження обраної теми, на результати чийх досліджень буде спиратися автор при написанні курсової роботи, стан наукової практики.

Мета та завдання дослідження. Мета формулюється лаконічно, одним реченням і повинна сформуватися з теми роботи.

Об'єкт дослідження – це процес або явище, що утворює проблемну ситуацію і обране для вивчення.

Предмет дослідження – сукупність властивостей і взаємозв'язків об'єкта в межах дослідження. Об'єкт і предмет пов'язуються між собою як загальне й часткове.

Основна частина роботи складається з розділів та підрозділів. Рекомендується структурувати основну частину роботи на два – три розділи.

В кожному розділі необхідно розкрити та довести провідну думку автора. В основній частині автор послідовно викладає факти,

аргументи, докази, які він отримав, опрацювавши відповідну кількість джерел та літератури. Кожен розділ має починатися з передмови, де актуалізуються завдання дослідження і закінчується висновками.

Висновки курсової роботи – це окремий структурний елемент, де формується стислий виклад наукових та практичних результатів проведеного дослідження. У висновках також визначають питання, які потребують подальшого дослідження, пропозиції і рекомендації щодо їх практичного використання.

Висновки виділяють те, що вже було сказано в основній частині роботи, та повторюють основну ідею, що є підсумком викладеного в роботі. Обсяг висновків – 1–2 сторінки.

Додатки. У додатках надається інформація, яка не розміщена безпосередньо у тексті курсової роботи.

Текст у курсовій роботі має бути викладеним у науковому стилі. Загальні ознаки: змістовна логічність, цілісність, об'єктивність, послідовність, ясність (понятійність), зрозумілість, завершеність, доказовість суджень. Науковий стиль також передбачає вживання в тексті наукової термінології. Текст викладається від третьої особи, наприклад: *вважаємо, на думку автора.*

Для переходу до іншої думки доречно використовувати фрази *перш ніж вказати на; слід зазначити* та ін. Висновки, в основному, починають так: *таким чином; отже; проведене дослідження дозволило дійти таких висновків; раніше вказане*

дозволяє констатувати, що...; дослідження засвідчило, що; узагальнюючи, у результаті та ін.

ПЕРЕВІРКА ТА ЗАХИСТ КУРСОВИХ РОБІТ

Курсові роботи подаються науковому керівникові у визначені закладом вищої освіти терміни. Після перевірки роботи керівником і доопрацювання її з урахуванням усіх зауважень, студент допускається до захисту. Захист курсової роботи здійснюється публічно перед комісією у складі викладачів з даної навчальної дисципліни, завідувача кафедри та провідних викладачів кафедри. Захист курсової роботи проводиться у час визначений керівником курсової роботи (за окремим розкладом). Студент робить доповідь на 5–7 хвилин, в якій повинен розкрити:

- актуальність обраної теми, мету та завдання роботи;
- структуру роботи, використані методи дослідження та основні першоджерела;
- зміст ідей та пропозицій автора;
- основні висновки за результатами дослідження.

Під час доповіді можливе використання демонстраційних матеріалів (таблиць, схем, графіків тощо). Після доповіді студент відповідає на запитання членів комісії.

Критерії оцінювання курсових робіт. Дослідження, в якому:

- зроблено власну оцінку джерел та літератури, використані різноманітні методи дослідження, запропоновано самостійне вирішення проблеми, викладено аргументовані висновки та обґрунтовані пропозиції, може бути оцінено на «відмінно» (90-100 балів / А).

- зроблено власну оцінку джерел та літератури, самостійно підібрано та проаналізовано значний за обсягом та цікавий за змістом матеріал, викладено аргументовані висновки та обґрунтовані пропозиції, але є помилки в оформленні, може бути оцінено на «добре» (82–89 балів / В).

- зроблено власну оцінку джерел та літератури, проаналізовано значний за обсягом та важливий за змістом матеріал, але водночас є проблеми з оформленням роботи та аргументацією висновків, може бути оцінено на «добре» (75–81 балів / С).

- самостійно дібрано та проаналізовано значний за обсягом та цікавий за змістом матеріал, але відсутній аналіз джерел та літератури, допущено помилки в оформленні роботи, може бути оцінено на «задовільно» (68–74 балів / D).

- здійснено переказ опублікованих джерел і лише на цій основі розкрито тему, допускається до захисту, але не може бути оцінено вище, ніж оцінкою «задовільно» (60–67 балів / E).

- виявлено ознаки плагіату, відсутній аналіз та висновки, студентові виставляється оцінка «незадовільно» (35–59 балів / FX).

Виконання курсової роботи на якісному рівні є обов'язковою умовою отримання студентом позитивної підсумкової оцінки з навчальної дисципліни «Правознавство».

ТЕМИ КУРСОВИХ РОБІТ З ДИСЦИПЛІНИ «ПРАВознавство»

1. Акти застосування норм права.
2. Акти тлумачення норм права.
3. Гарантії прав і свобод людини та громадянина.
4. Європейська Конвенція про захист прав людини та основних свобод.
5. Компетенція, організація та процедура діяльності Європейського Суду.
6. Держава та місцеве самоврядування.
7. Дія нормативно-правових актів.
8. Загальна характеристика теорій виникнення держави і права.
9. Законність: поняття, принципи та система гарантій.
10. Законотворчий процес: поняття та стадії.
11. Застосування норм права як особлива форма їх реалізації.
12. Колізії норм права та механізм їх подолання.
13. Правова поведінка, правопорушення і юридична відповідальність
14. Механізм держави.

15. Механізм правового регулювання та його елементи.
16. Норма права в системі соціальних норм.
17. Нормативно-правові акти та їх систематизація.
18. Норми права та їхня структура.
19. Основні правові сім'ї сучасності.
20. Поняття правовідносин та їх види.
21. Поняття та види державних органів.
22. Поняття та види монархій.
23. Поняття та види федерацій.
24. Поняття та види функцій права.
25. Поняття та стадії юридичного процесу.
26. Поняття та сутність об'єктивного права.
27. Поняття та сутність правових засобів.
28. Поняття, структура та види правосвідомості.
29. Правова держава і громадянське суспільство.
30. Правова культура та правове виховання.
31. Правова поведінка: поняття та види.
32. Правова політика держави.
33. Правова система України: поняття та характеристика її елементів.
34. Правовий статус особи в Україні.

35. Правомірна поведінка: поняття, структура, види.
36. Правопорушення: поняття, склад, види.
37. Правопорядок як мета та результат правового регулювання суспільних відносин.
38. Праворозуміння та його значення для юридичної практики.
39. Правотворчість: поняття, принципи та види.
40. Правоутворення та форми (джерела) права.
41. Предмет і методологія теорії держави та права.
42. Приватне та публічне право.
43. Принципи права.
44. Прогалини в законодавстві та способи їх подолання.
45. Реалізація норм права та їх форми.
46. Республіка як вид форма державного правління.
47. Система права та її основні елементи.
48. Система права та система законодавства.
49. Система юридичних наук і місце в ній теорії держави та права.
50. Сутність і соціальне призначення держави.
51. Тлумачення норм права.
52. Норми права в системі соціальних норм.
52. Форма держави.
53. Функції держави та методи їх здійснення.

54. Ознаки і структури механізму держави.
55. Характеристика основних сучасних концепцій держави.
56. Характеристика основних сучасних концепцій права.
57. Юридична відповідальність: поняття, підстави, види, функції.
58. Юридична практика: поняття, структура та види.
59. Юридична техніка: поняття та види.
60. Соціальна природа і причини правопорушень.

Додаток А

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ**

ІМЕНІ Г. С. СКОВОРОДИ

ІСТОРИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

КАФЕДРА суспільно - правових дисциплін

і менеджменту освіти

КУРСОВА РОБОТА

на тему: Тлумачення норм права.

Студента 3 курсу

групи 31

Керівник:

Національна шкала _____

Кількість балів: _____

Оцінка: ECTS _____

Члени комісії:

(підпис)

(прізвище та ініціали)

(підпис)

(прізвище та ініціали)

(підпис)

(прізвище та ініціали)

Харків-20__р.

Додаток Б**ЗМІСТ**

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1.	
(НАЗВА).....	5
1.1. (Назва)	5
1.2.	
(Назва)	9
1.3. (Назва)	13
РОЗДІЛ 2.	
(НАЗВА).....	16
2.1. (Назва)	16
2.2.	
(Назва)	18
2.3.	
(Назва)	21
ВИСНОВКИ	27
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	29
ДОДАТКИ.....	31

Додаток В

**Приклад оформлення бібліографічного опису у списку
літературних джерел**

Книга(один автор)	Лапкін А.В. Організація судових та правоохоронних органів України: навч. посіб. у схемах / А.В. Лапкін.– 2-ге вид., змін. і допов. – Х.: Право, 2013. – 144 с.
Книга (два або три автори)	Кучинська О.П., Фулей Т.І., Бараннік Р.В. Принципи кримінального провадження у світлі практики Європейського суду з прав людини: монографія / О. П. Кучинська, Т. І. Фулей, Р. В. Бараннік. Ніжин: ТОВ «Видавництво «Аспект-Поліграф», 2013. 228 с.
Книга(п'ять і більше авторів)	Забезпечення прав людини в діяльності правоохоронних органів:за міжнародними стандартами [Текст]: Навч.-довідк. посібн. / Т.О. Проценко, А.О. Мартиненко, О.І. Логвиненко, Ю.Л. Белоусов, О.М. Демянко, Т.І. Шапочка. К.: ДНДІ МВС України, 2009. 52 с.
Стаття в журналі	Калмикова О. Тероризм і боротьба з ним у контексті прав людини /О.Калмикова // Міжнародний юридичний вісник: актуальні проблеми сучасності: (теорія та практика). Вип. 4–5 (8–9). 2017. – С. 6 - 11.
Тези доповідей	Амеліна А. С. Судово-економічна експертиза

наукових конференцій	при розслідуванні податкових злоченів. Теорія доповіді та практика судовоекспертної діяльності: тези допов. VIII Міжвідомча конф. Ірпінь: 2019, С. 20-22.
Джерела з мережі Інтернет	<p>1. Закон України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 № 1556-VII // База даних «Законодавство України» / ВР України. URL: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18 (дата звернення: 16.11.2020).</p> <p>2. Романів В. Методологія проведення громадських слухань [Електронний ресурс] / В. Романів, М. Гументик // Громадське слухання. - Режим доступу : www.logincee.org/file/2369/library</p>
Наукове видання	Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України / Д. С. Азаров, В. К. Грищук, А. В. Савченко та ін.; за заг. ред. О. М. Джужі, А. В. Савченка, В. В. Чернея. Київ, 2016. 1064 с.

Навчальне видання

**Васильєва Маргарита Валентинівна
Семко Михайло Олександрович**

**Методичні рекомендації
До написання курсових робіт
З дисципліни «ПРАВОЗНАВСТВО»**

Підписано до друку 01.03.2021 р.
Формат 60x84^{1/16}. Папір офсетний. Друк ксерографічний.
Гарнітура Times New Roman. Ум. друк. арк. 1,63.
Наклад 300 прим. Зам. №03-21

Надруковано ТОВ «Видавництво «Форт»
Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи
до Державного реєстру видавництв, виготівників
і розповсюджувачів видавничої продукції,
серія ДК №7107 від 20.07.2020 р.
61023, м. Харків, а/с 10325. Тел. +38 (057)714-09-08